

БЕКІТЕМІН:
«Ілияс Омаров атындағы Қостанай облыстық қазақ драма театры» КМҚК басшысы

Ә. Мырзахан

25 наурыз 2022 ж.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін және сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті оқытуды жүргізу хаттамасы

Қостанай қ

25 наурыз 2022 жыл

Басталу уақыты: 15 сағат 00 минут

Аяқталу уақыты: 16 сағат 00 минут

Тақырыбы: Сыбайлас жемқорлыққа қарсы менеджмент жүйесі және сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс..

Мақсаты: кәсіпорын қызметкерлерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін және сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс құру тетіктері туралы білім кешенін қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелер:

- Қазақстанда іске асырылып жатқан сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат, оның негізгі басымдықтары мен ерекшеліктері туралы жүйелі және кешенді білім;

- ISO 37001 және сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенске сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы менеджмент жүйесін енгізу процесін түсіну;

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін және сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті әзірлеу, енгізу, басқару және қолдау кезінде ұйымға көмек көрсету үшін білім;

1-ші сұрақ. Қазақстанда іске асырылып жатқан сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат, оның негізгі басымдықтары мен ерекшеліктері.

2015 жылдан бастап сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестегі негізгі заң «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңы болып табылады

Заң сыбайлас жемқорлықтың анықтамасын береді. Сыбайлас жемқорлық-жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты мүмкіндіктерін жеке өзі немесе делдалдар арқылы мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында заңсыз пайдалануы өзіне немесе үшінші тұлғаларға, сондай-ақ артықшылықтар мен артықшылықтар беру арқылы осы адамдарға пара беру.

Сыбайлас жемқорлық-жеке мақсаттарға сеніп тапсырылған өкілеттіктерді және/немесе сеніп тапсырылған ресурстарды теріс пайдалану осы мақсаттарда барлық мемлекеттік және квазимемлекеттік мекемелерде өткен жылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі құрылды.

Негізінде, көзқарас өзгерді, қазіргі уақытта басты назар салдармен емес, себептермен күресуге бағытталған. Егер бұрын бейіндік заң "сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы" деп аталса, енді «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заң деп аталады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің негізгі принциптері:

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес: баршаның заң мен сот алдындағы теңдігі; мемлекеттік органдардың қызметін нақты құқықтық регламенттеуді, мұндай қызметтің заңдылығы мен жариялылығын, оған мемлекеттік және қоғамдық бақылауды қамтамасыз ету негізінде жүзеге асырылады:

- мемлекеттік аппараттың құрылымын, кадр жұмысын және жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын мәселелерді шешу рәсімін жетілдіру;

- жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін, сондай-ақ мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық, саяси-құқықтық, ұйымдастыру-басқару жүйелерін қорғаудың басымдығы;

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 39-бабының 1-тармағына сәйкес лауазымды және мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген басқа да адамдардың, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдардың құқықтары мен бостандықтарын шектеуге жол берілуін тану;

- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтауды, жолын кесуді, алдын алуды және оларды жасауға кінәлі адамдарды жауапқа тартуды өз құзыреті шегінде прокуратура, ұлттық қауіпсіздік, ішкі істер, салық, кеден және шекара қызметі, қаржы және әскери полиция органдары жүзеге асырады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың негіздері

«Қазақстан-2050» Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» сыбайлас жемқорлықты ұлттық қауіпсіздікке тікелей қауіп-қатер қатарына қояды және мемлекет пен қоғамды осы келеңсіз құбылыспен күресте күш-жігерді біріктіруге бағыттайды.

Қазақстанның осы маңызды мәселе бойынша қағидатты ұстанымын көрсететін еліміздің басты стратегиялық құжаты мемлекеттің алдағы жылдардағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының негізі болып табылады.

2015-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясы

Мақсаты мемлекеттік органдар мен Үкімет қызметінің ашықтығы, квазимемлекеттік және жекеше секторлардың ашықтығы сыбайлас жемқорлықтың ауқымын қысқарту.

Үкіметтің 2018 жылғы 31 мамырдағы №921 қаулысымен 2018-2020 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегияны іске асыру

және көлеңкелі экономикаға қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітілді.

Жоспар сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағытталған 67 іс-шарадан тұрады. Қазіргі уақытта жоспар іске асырудың белсенді кезеңінде

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат қазіргі уақытта үш киттен тұрады: білім беру, алдын алу, жазалау.

"Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" ҚР Заңы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат ұғымын былайша айқындады -

"сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат - сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағытталған құқықтық, әкімшілік және ұйымдастырушылық шаралар:

1. сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендету;
2. мемлекеттік органдардың қызметіне қоғамның сенімін арттыру;
3. Заңға сәйкес өзге де шаралар.

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу институттары

Назарды жазалау шараларынан алдын алуға ауыстыру.

- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттар
- Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау
- Қаржылық бақылау шаралары
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы ағарту ісі

Әрбір азамат, әсіресе мемлекеттік қызметші немесе квазимемлекеттік сектор қызметкері есте сақтауы тиіс: жаза сөзсіз, заң алдында бәрі тең.

2001 жылдан 2021 жылға дейін сыбайлас жемқорлық үшін 10 931 лауазымды тұлға жауапкершілікке тартылды. Оның ішінде 2 премьер-министр, 17 министр, агенттіктердің төрағалары мен олардың орынбасарлары, 15 облыс және қала әкімдері, 8 ұлттық компаниялардың басшылары, 8 генералитет-элеуетті ведомстволардың басшылары.

Ұзақ мерзімді кезеңде жазаның бұлтартпастығын атап өту қажет. Солай. Егер сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық немесе қылмыс жасаған адам бұдан былай Мемлекеттік қызметке де, квазимемлекеттік секторға да жұмысқа орналаса алмайды.

Заңмен мемлекеттік және оған теңестірілген адамдарға сыйлықтар қабылдауға тыйым салынады.

Егер сыйлық ресми кездесу барысында қабылданса, онда мұндай сыйлық 7 күн ішінде ҚР ҚМ Мемлекеттік мүлік комитетіне қажет.

Егер берілмесе, онда 2 АЕК-тен жоғары болса, онда қылмыстық жауапкершілік (пара ретінде бағаланады), 2 АЕК-ке дейін, тәртіптік немесе әкімшілік

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінде тәулік бойы жұмыс істейтін колл-орталық жұмыс істейді, ол келесі мәселелер бойынша кеңес береді:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметке кіру;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің өндірісіндегі өтініштер мен хабарламаларды қарау барысы туралы;

- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлаған немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда өзге де жолмен жәрдемдесетін адамдарды көтермелеу;
- құзыретіне кіретін басқа да мәселелер.

2-ші сұрақ. ISO 37001 парақорлықпен күрес менеджмент жүйесі.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды одан әрі жетілдіру мақсатында Қазақстан халықаралық стандартқа қосылады және енгізіледі

ISO 37001 парақорлықпен күрес менеджмент жүйесі.

ISO-бұл халықаралық стандарттар ұйымы, оған 164 елдің ұлттық стандарттау органдары кіреді.

ISO жұмысының соңғы нәтижелері халықаралық стандарттар түрінде жарияланады.

1947 жылдан бері 22000-нан астам стандарт жарияланды.

* ISO 37001-2016 жылдың қазан айында жарияланған парақорлықпен күрес менеджменті жүйесінің стандарты.

* Ол ұйымдарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес ережелерін сақтау бағдарламасын құруға, енгізуге, қолдауға және жақсартуға көмектесуге арналған.

Ол әлемдегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің озық тәжірибесін білдіретін бірқатар шаралар мен бақылау құралдарын қамтиды

№3 сұрақ. Жасалған немесе дайындалып жатқан сыбайлас жемқорлық қылмыс туралы ақпаратқа ие болған кездегі қызметкерлердің іс-әрекеттері.

Кәсіпорындағы ылғалды орта, әдетте,:

- Басшылықтың нақты емес талаптары;
- Бұрын-соңды болмаған күш (яғни бағалау мүмкін емес);
- Шешім қабылдауға, таңдауға және дизайнға әсер ететін парақорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша қарама-қайшы талаптар;
- Қол жетімсіз технология
- Білікті емес қызметкерлер және дағдылардың болмауы
- Шығындарға немесе қаржыландыруға байланысты проблемалар
- Неадекватный ақпарат алмасу
- Қызметтің үздіксіздігіндегі іркілістер
- Нормативтік шектеулер (мысалы, қауіпсіздік, еңбекті қорғау, қоршаған орта).

Есте сақтау керек, барлығы бір-бірінің алдында (иерархиялық бағыныштылықты қоспағанда) және заң алды тең.

Қорытынды

Қорытындылай келе, әрқайсымыз басқа әріптестер, соның ішінде басшылық тарапынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілерінің жолын кесуіміз керек екенін атап өткім келеді.

Егер сізде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық туралы сенімді ақпарат болса, онда сіз осындай құқық бұзушылықтың алдын-алу және тоқтату үшін қажетті шараларды қабылдауыңыз керек.